

**Pardubický kraj
proti dluhům**

Vážený občané Pardubického kraje,

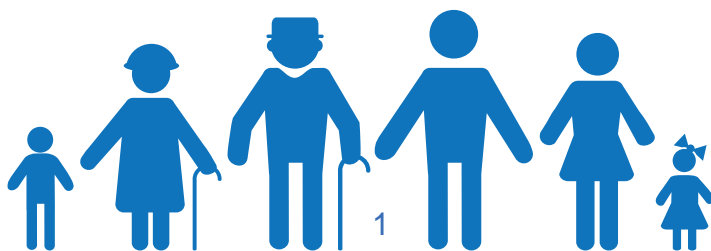
v médiích, ale i v našem blízkém okolí často slyšíme znepokojivé zprávy o neutěšené finanční situaci nejen mladých lidí a lidí středního věku, ale také seniorů. Ti se navíc mnohdy stávají terčem různých podvodníků, takzvaných šmejdů.

Jako hejtmán Pardubického kraje usiluji o to, aby se náš kraj stal pro tyto podvodníky zapovězený a občané získali užitečného a praktického spojence. Pardubický kraj proto vydal rádce, který Vám poskytne návod, jak se vyhnout hrozbě dluhové pasti, jak dobře hospodařit a nenaletět podomním prodejčům nebo prodejčům na předváděcích akcích. Jeho součástí jsou i užitečná čísla pomoci, kontakty pro stav nouze a slovníček velmi důležitých pojmů, které často rozhodují o férovosti obchodu.

Děkuji našemu partnerovi, Občanské radně Pardubice, s jejíž pomocí tato příručka vznikla.

Přeji Vám jen dobrá rozhodnutí.

JUDr. Martin Netolický, PhD.
hejtmán Pardubického kraje

Patnáct rad proti dluhům

- **Kupujte pouze to, co skutečně potřebujete.** Pokud si berete půjčku, investujte do péče o zdraví nebo do zboží a služeb, které budete moci využívat i po zaplacení poslední splátky.
- **Nedejte vždy jen na značku a dobrý vzhled zboží.** Nejdražší značkové zboží nemusí být vždy to nejlepší. Nezapomeňte, že značka a vzhled často tvoří polovinu ceny.
- **Půjčujte si pouze od důvěryhodných institucí.** Banky Vám půjčí za nejvýhodnějších podmínek, přestože vyřízení žádosti o půjčku (úvěr) trvá déle.
- **Sestavte si rodinný rozpočet** a několik měsíců sledujte, zda by Vám na splátku zbylo a kolik.
- **Po odečtení všech nákladů** (nájem, telefon, měsíční jízdenky, jídlo, aj.) a všech splátek by **Vám mělo zbýt ještě 20 % z příjmu** - nikdy nevíte, co se může stát.
- **Před podpisem smlouvy o půjčce nebo nákupu na splátky se jděte poradit do občanské poradny – viz kontakty.**
- **Inzerovaný úrok je ve skutečnosti mnohdy vyšší.** Často nejsou započítávány různé poplatky. Zjistěte si přesnou výši všech poplatků, povinná pojištění i cenu úvěrového účtu. V případě, že se rozhodnete mezi více spotřebními úvěry, vždy porovnejte jejich konečnou cenu.

- **Před podpisem smlouvy si vždy zjistěte výši smluvních pokut,** které mohou být nepřiměřeně vysoké.
- **Solidní věřitel Vás nenutí k podpisu smlouvy ihned.** Dá Vám možnost vzít si úvěrovou smlouvu se všemi jejími přílohami domů a pečlivě si ji pročíst či se o jejím obsahu poradit.
- **Nesjednávejte si úvěr na telefonické lince s vysokým tarifem** (linka začínající například 900 XXX XXX) či po internetu.
- **Smlouvu vždy čtěte i se smluvními podmínkami** a nepodepisujte ji, pokud je psána drobným písmem nebo jsou v ní slova, kterým nerozumíte.
- **Nepodepisujte smlouvu, pokud je její podmínkou povolení inkasa na vašem účtu a obsahuje nevyplněnou směnku,** kterou může později věřitel bez Vaší přítomnosti a vědomí vyplnit.
- **Nepůjčujte si pro třetí osoby,** které potřebují peníze a slibují, že Vám budou půjčku splácet. Pokud svůj slib nedodrží, věřitel bude vymáhat dlužnou částku po Vás.
- **Život s dluhy nepodceňujte, své dluhy mějte vždy pod kontrolou. V ohrožení jste nejen Vy, ale také Vaše rodina.** V případě problémů se splácením se neváhejte obrátit na občanskou poradnu.
- **Aktivně komunikujte s věřitelem a postavte se problému čelem.** Neřešte svoji tíživou finanční situaci dalším úvěrem. **Oddlužovací společnosti Vás neoddluží.** O insolvenčním návrhu spojeném s návrhem na oddlužení rozhoduje vždy krajský soud!

S DLUHY

BEZ DLUHŮ

Jak ušetřit

- Kupujte vždy za své úspory – pokud si něco nemůžete dovolit, nákup odložte a na zboží si nejdříve našetřete.
- Před nákupem zboží zkuste vždy chvíli počkat. Rozhodněte se, zda věc opravdu nezbytně potřebujete a porovnejte ceny na více místech.
- Než jdete nakupovat, připravte si seznam zboží a držte se ho.
- Mějte vždy přehled o stavu Vašeho rodinného rozpočtu a snažte se žít podle něj.
- Veděte si vlastní osobní účetnictví a vždy si kontrolujte svoje výpisy z banky.
- Vytvořte si finanční rezervu na nepravidelné platby a mimořádné náklady.
- Poučte členy své rodiny o tom, jak řídit osobní finance. Můžete jim tak pomoci, aby se v budoucnu nedostali do vážných problémů.
- Začněte pravidelně spořit, třeba i malé částky.
Důležité je, že vůbec začnete!

Řekněte **NE**

předváděcím akcím a podomnímu prodeji

NE jezděte na předváděcí akce

Raději navštivte prověřený kamenný obchod.

NE zvěte si prodejce domů

Nenechávejte je samotné, mohou Vás okrást.

NE podepisujte smlouvy bez kontroly

Poradte se alespoň s příbuznými či na pobočce občanské poradny - viz kontakty.

NE podlehněte lákavým slibům

Vždy se za nimi něco skrývá.

NE uzavírejte smlouvy po telefonu

Do telefonu nic neslibujte, Váš souhlas s telefonickou nabídkou znamená přijetí návrhu na uzavření smlouvy (většina smluv totiž nevyžaduje uzavření písemnou formou). Telefonické hovory jsou často nahrávány a v případě soudního sporu slouží záznam hovoru jako důkaz o tom, že smlouva byla uzavřena a s jakým obsahem.

NE odkládejte řešení v případě, že jste již podepsali

Řešte vzniklou situaci ihned, protože v řadě případů je možné od smlouvy odstoupit, a to zejména v případě smluv uzavřených mimo řádnou provozovnu.

NEváhejte kontaktovat Českou obchodní inspekci
Zkontroluje a případně zabráni nepoctivým prodejcům
v další činnosti.

NEbojte se poradit s advokátem
Sice je to rada placená, ale v porovnání s možnými násled-
ky nevýhodné smlouvy je jednoznačně lepším a levnějším
řešením.

NEnabízejí Vám kvalitní zboží
Výrobky na předváděcích akcích nemají slibované vlast-
nosti.

NEznají slušné chování
Prodejci často neváhají použít výhrůžky či jiné donucovací
prostředky.

NEnechte se vydírat
Prodejci se snaží pod pohrůžkou nemocí prodat zboží,
které však nemá zázračné účinky na Vaše zdraví.

NEnechte se nalákat na předváděcí akci
Slibované dárky nestojí za to. Jsou často šizené stejně
jako nabízené zboží.

Slovník

důležitých pojmů aneb nenechte se ošidit

- **Americká hypotéka**

Úvěr zajištěný nemovitostí podobně jako běžná hypotéka. Může však být použita k libovolnému účelu. Americká hypotéka je poskytována většinou do 70 % hodnoty nemovitosti, kterou za úvěr ručíte.

- **Akontace**

První splátka - část ceny, kterou musí klient zaplatit před začátkem splácení. Např. 10 % ceny zboží při nákupu na splátky, 30 % ceny nemovitosti, 50 % ceny vozu při leasingu atd.

- **Anuita**

Platba obsahující splátku i úrok v jedné částce. Tato částka je po celou sjednanou dobu stejná, mění se plynule poměr splátka:úrok. Zpočátku tvoří většinu částky úrok, poměr se posunuje ve prospěch splátek a na konci splatnosti tvoří většinu částky splátka a zbytek je úrok.

- **Bonita**

Klientova finanční situace, v určitých případech schopnost klienta splácet úvěr.

- **Čistá úroková sazba**

Úroková sazba, od níž je odečtena daň z příjmu (aktuálně ve výši 15 %).

- **Dispoziční právo**

Právo, kdy má dotyčný přístup k bankovnímu účtu, ale není jeho vlastníkem.

- **Dlužník**

Občan – spotřebitel, který si vypůjčil peníze.

- **Dražba**

Veřejný prodej, při němž se nabízí věc ke koupi většímu počtu osob.

- **Exekuce**

Nucený výkon pravomocného rozhodnutí. Dlužník mnohdy nedostojí svým závazkům a nevyrovná dluh, ani když mu jeho zaplacení uloží rozhodnutí soudu. Exekuci provádějí soudy a jejich vykonavatelé, věřitel se také může obrátit na některý z exekutorských úřadů.

- **Finanční leasing**

Finanční produkt, kterým je možné financovat pořízení většinou movité věci (často automobil). Financovaný předmět je po celou dobu majetkem leasingové společnosti a teprve na konci leasingu přechází vlastnictví na zákazníka.

- **Fixní úroková sazba**

Sazba stanovená jako neměnná během celého úvěrového vztahu nebo na předem dohodnutý časový úsek (většinou na 1, 3, 5 nebo 10 let).

- **Hypoteční úvěr**

Úvěr zajištěný zástavním právem k nemovitosti. Nejčastěji se využívá k nákupu nemovitosti za účelem bydlení či pronájmu. Méně běžné je poskytnutí nemovitosti jako záruky za půjčku neúčelovou, často označovanou jako americká hypotéka. Běžně bývají spláceny pravidelnými měsíčními splátkami. V dnešní době tyto úvěry bývají poskytovány převážně bankami a zprostředkovány hypotečními makléři či finančními poradci.

- **Insolvence**

Forma úpadku. Dlužník je v úpadku, jestliže má více věřitelů a není schopen po delší dobu splácet. Za delší dobu se považuje doba nejméně šesti měsíců.

- **Investiční úvěr**

Úvěr, který je zpravidla používán pro financování investic. Věřitel (většinou banka) půjčuje na základě investičního záměru a další projektové dokumentace a údajů. Investiční úvěr může mít krátkodobý (1 rok), střednědobý (do 5 let) až dlouhodobý charakter.

- **Jistina, úvěrová jistina**

Nominální částka poskytnutého úvěru neboli nesplacená část poskytnutého úvěru, ze které se počítají úvěry.

- **Konkurs**

Jeden ze způsobů řešení majetkového úpadku. Jde o speciální druh soudního řízení, při němž je zpeněžen majetek dlužníka a výtěžek je rozdělen mezi jeho věřitele.

- **Kontokorent**

Krátkodobý úvěr, který banka poskytuje k běžnému účtu. Klient díky němu může na účtu v povoleném rámci přečerpat limit vlastních prostředků.

- **Kreditní karta**

Úvěrová platební karta funguje tak, že klient má stanoven úvěrový limit, do kterého může čerpat. Poskytnutý úvěr je revolvingový (viz Revolvingový úvěr).

- **Lichva**

Finanční půjčky s velkými nebo dokonce obrovskými úroky, třeba i 100 % za každý den. Podle českého zákona je lichva trestný čin.

- **Meziúvěr (překlenovací úvěr)**

Finanční produkt, který umožňuje získání prostředků na financování bydlení před splněním podmínek stavebního spoření. Není na něj nárok ze zákona, vše závisí na posouzení stavební spořitelny.

● Operativní leasing

Předmět nájmu zůstává ve vlastnictví leasingové společnosti i po skončení smlouvy.

● „Per annum“

Ročně.

● Plná moc

Jednostranný právní úkon, kterým zmocnitel dává na vědomí třetím osobám, že zmocněnec je oprávněn za něj jednat.

● Postoupení pohledávky

Způsob změny v osobě věřitele. Nastává většinou na základě písemné smlouvy mezi dosavadním věřitelem a novým věřitelem, kterému dosavadní věřitel svou pohledávku postupuje. Souhlas dlužníka se k platnosti postoupení pohledávky nevyžaduje, musí však o ni být vyzooměn. Dokud se tak nestane, může dlužník plnit původnímu věřiteli.

● Prodlení

Změna obsahu právního závazku spočívající v tom, že některý z účastníků právního vztahu nesplní řádně a včas svou právní povinnost.

● Půjčka

Viz úvěr. Předmětem smlouvy o půjčce mohou být jakékoliv druhově určené věci, včetně peněz. Půjčka může být poskytnuta s úroky i bez nich.

● Remitent

Osoba, v jejíž prospěch je směnka vystavena, a které se má platit.

● Revolvingový úvěr

Krátkodobý úvěr s možností obnovování. Pokud zákazník splatil část dlužné částky, může si opět – za předpokladu dodržení podmínek úvěrové smlouvy, půjčit až do výše úvěrového rámce.

● RPSN

Roční procentní sazba nákladů. Udává veškeré náklady spojené se správou a čerpáním úvěru, které musí být spotřebitelem zaplacený během období jednoho roku. Tyto náklady jsou uvedeny v procentech z dlužné částky.

● Ručitel

Ten, kdo se zaváže splácet závazek dlužníka, pokud není dlužník schopen splácet sám.

● Sankce

Trest, kde je na jedince uvaleno nějaké omezení, újma, ztráta, kterým oprávněná osoba vymáhá dodržování mravních, společenských nebo právních pravidel daného společenství.

● Směnka

Druh cenného papíru. Vyplývají z něj dlužnické závazky, které jsou sepsané v přesně stanovené podobě. Ty poskytují majitelům nesporné právo požadovat ve stanovenou dobu zaplacení peněžních částek uvedených na směnkách.

● Splátkový kalendář

Přehled jednotlivých splátek, kterými se postupně splácí úvěr či dluh. Jedná se o přehled, ve kterém je uvedena přesná částka a datum splatnosti.

● Spoludlužník

Ten, kdo je spolu s dalšími dlužníky povinen platit dluh věřiteli. Věřitel se může obrátit na kteréhokoliv ze spoludlužníků a požadovat po něm zaplacení dluhu. Stačí, aby jeden ze spoludlužníků dluh zaplatil, čímž závazek zaniká.

● Spotřebitel

Fyzická osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti a v jejíž prospěch je spotřebitelský úvěr sjednáván.

● Spotřebitelský úvěr

Poskytnutí peněžních prostředků nebo odložená platba, např. ve formě úvěru, půjčky nebo koupě najaté věci, za které je spotřebitel povinen platit.

- **Úpadce**
Dlužník, na jehož majetek byl vyhlášen konkurz.
- **Úpadek neboli bankrot**
Neschopnost dlužníka platit své splatné závazky (dluhy) více věřitelům.
- **Úrok z půjčky**
Úplata za užívání cizích peněz. Vyžaduje ke své splatnosti skutečné poskytnutí peněžních prostředků.
- **Úvěř**
Právní vztah, při němž se věřitel zavazuje poskytnout dlužníkovi určité konkrétní hodnoty vyjádřené v peněžní podobě k dočasnému užívání a dlužník se zavazuje ke splacení těchto hodnot v době předem stanovené. Předmětem smlouvy o úvěru mohou být pouze peněžní prostředky, nezbytnou náležitostí smlouvy o úvěru je závazek zaplatit za poskytnutí peněžních prostředků úrok. Smlouva je platná i v případě, že peněžní prostředky nebyly věřitelem poskytnuty.
- **Věřitel**
Ten, kdo půjčuje (dlužníkovi).
- **Zákonný zástupce**
Osoba oprávněná jednat za osobu, která není způsobilá k právním úkonům.
- **Zástava**
Majetek sloužící jako záruka pro případ nesplacení dluhu.
- **Zástavce**
Ten, kdo zastaví svůj majetek jako záruku pro případ nesplacení dluhu (majitel zástavy).
- **Zástavní věřitel**
Věřitel, který přijal zástavu od zástavce na zajištění dluhu.

Důležité kontakty

ve vašem kraji

Občanské poradny

Poskytují bezplatnou pomoc občanům téměř v každém větším městě. Podrobný seznam poraden naleznete na webových stránkách www.obcanskeporadny.cz.

Pardubice

www.obcanskaporadnapardubice.cz
op.pce@seznam.cz
☎ 466 989 574

Hlinsko

op@mostlp.eu
☎ 774 412 164

Polička

poradna@policka.cz
☎ 461 723 758

Ústí nad Orlicí

poradna@orlicko.cz
☎ 465 520 520, 734 281 415

Chrudim

op.chrudim@tiscali.cz
☎ 469 319 700

Sdružení SPES

Informace o pomoci s dluhy a Sdružení SPES naleznete na www.pomocsdluhy.cz nebo můžete napsat na e-mail: spes@pomocsdluhy.cz.

Česká katolická charita

Poskytuje bezplatnou pomoc v nouzi. Informace o umístění poraden a jejich specializaci naleznete na www.charita.cz.

Česká obchodní inspekce

Monitoruje a kontroluje kvalitu výrobků, poctivost obchodníků a mnoho dalšího. Více informací naleznete na www.coi.cz.

Inspektorát pro Královéhradecký a Pardubický kraj
☎ 495 057 170

Pardubický kraj proti dluhům

Vydal Krajský úřad Pardubického kraje za příspěvní
Občanské poradny Pardubice v roce 2015.

1. vydání

